

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 1.40
Pol leta 70
Četrti leta 140

Pri oznanitvah in tiskanih listih „Soča“ se plačuje za navadno tiskovno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 km

7 „ „ „ 2 „

6 „ „ „ 3 „

Za vsako črko po prostoru

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „Starih kron“, na starem trgu in v munski ulici ter v Trstu, via Cassellan, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo na Gorico „Soča“ v Gorici Via Mercato 12, I., naročnina pa opravništvu „Soča“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim neprimernim se naročnina niža, ako se oglase pri opravištvu.

Premirje.

Ko smo pisali zadnjič o bolgarsko-srbski vojski, segala so naša poročila do onih vesti, katere so nam pravile, da se srbska vojska umaknila iz bolgarskega ozemlja ter da je kneza Aleksandra glavni stan že v Caribrodu. Srbi zjedini so res svoje divizije na srbski zemlji pri Pirotu, bolgarska vojska pa jim je sledila za petami. Dne 26. novembra ob eni uri popoldne prestopili so Bolgari, na čelu jim knez, srbsko mejo z velikim navdušenjem. Glavna bolgarska vojska šla je skupno proti Pirotu in se je ustavila pet kilometrov pred tem mestom; Bolgari bili so tedaj previdnejši nego Srbi, ki so v treh kolonah prodirali proti Sredecu, misleči, da gredo v glavno bolgarsko mesto na sprehod. Pokazalo se je tudi, da je bila ona previdnost opravičena, kajti Srbi pričakovali so jih pri Pirotu, kjer se je vnel hud boj, ki je trajal 24 ur in je zahteval mnogo žrtev.

Boj pričel se je že dne 26. popoldne, in se je nadaljeval 27. nov. Srbi posedli so višine okolo Pirota v polukrogu, glavno bolgarsko krdele marširalo je naravnost proti Pirotu. Topovi imeli so s početka glavno besedo, naposled prikočili so Bolgari z bodali ter so porinili Srbe iz njih pozicij. Zjutraj že so Bolgari vzeli mesto, a ob 11. uri so si je Srbi zopet priborili, ob eni uri popoldne so je pa morali vnovič zapustiti. Ob 4. uri popoldne bila je bitka končana, zmaga bila je nedvojbeno na bolgarski strani. Srbska vojska pomikala se je v dveh oddelkih proti Nišu. Ker so Srbi spustili smodniške magacine v mestu Pirotu v zrak, in so Bolgari menili, da je vse mesto podkopano, poslali so 27. nov. le tri bataljone v mesto, druga vojska prenočila je na višinah okolo mesta, kjer so goreli ognji v bolgarskih taborih. Še le drugi dan šla je bolgarska vojska v večjem številu v mesto.

Že takoj po prestopu bolgarske vojske na srbsko ozemlje čuli so se glasovi, da je veleval kralj Milan svoji vojski, naj miruje, ker so ga velesile sile, naj sprejme premirje in konča bratomorsko vojsko. Poslal je tudi šla k bolgarskim sprednjim stražam, katerim je to naznanil, a Bolgari so opomnili, da njim ni nič o tem znano, ter niso hoteli sprejeti Milanovih predlogov. Velevlasti so bile res poslane med tem tudi v Sredec poslanika z namenom, da bi s vojskovanje ustavilo, a ta ni mogel tako hitro dospeti do bolgarskega kneza, ki je bil vedno pri vojni. Ker so pa Bolgari zasedli Piroto, šel je avstrijski poslanik v Belem Gradu grof Khevenhüller v bolgarski glavni stan v Rehano, kamor je prišel dne 28. nov. ob 10. uri zjutraj. Poslan je bil od našega cesarja; eno uro po njegovem dohodu zapovedal je knez bolgarski, naj se vojna ustavi. To je poročal knez v Sredec takole: Z ozirom na skupno noto zastopnikov velevlasti in na izjavo grofa Khevenhüllerja, kateri je bil odposlan od svojega vladarja in je izjavil, da bodo avstrijske čete prišle srbskim na pomoč, ako idemo naprej; dalje z ozirom na to, da smo zmagovito zasedli Piroto in zadostili našej vojaški časti in veljavi, dovolil sem in zaukazal, da se ustavi vojevanje in začne pogajanje o premirju.

Izvestno je tedaj, da je le mogočna roka našega presvitlega cesarja branila Srbe pred daljnimi napadi bolgarskimi ter pred večjo stisko in sramoto. Vsakdo bi mislil torej, da bodo Srbi Avstriji hvaležni ter da ne le premirje radostno sprejmejo, temveč da stalno končajo nesrečno vojsko. A hitro ko se je prvi strah v Belem Gradu polegel, že so pričeli Srbi hudovati se nad tem korakom ter ubijati si v glavo, da to ni za nje častno ter da bi gotovo sedaj premagali Bolgare s pomočjo še ostale reserve ter tako vsej čast rešili srbskemu orožju. In zares naznanjajo novejša poročila, da pošiljajo Srbi vse vojske, ki so jim na razpolago, na bojišče v Niš ter da je kralj sklical tje velik ministerski svet. V tem svetu sklenili so ministri, da nikako ne sprejmejo miru, temuč da se hočejo dalje bojevati; uporabili bi torej čas premirja le v to, da bi svojo vojsko, kolikor je še imajo, zopet skupaj spravili ter Bolgare vnovič napali. To bi

bila nova nepoštenost srbska, in kakor je prvi — napovedanju vojske — sledila kazen hitro za petami, stalno ne ostane tudi ta nekaznovana; prej ali slej sledila ji bode kazen gotovo.

Pri Vidinu so se bolgarske in srbske čete bojevale še po premirju; ni znano pa, ali ni povelje generalu Lesjaninu o pravem času došlo, ali pa ne sploh za to ni brigal. Vsa poročila od ondot so zelo nezanesljiva, nedvojbeno je le to, da se Srbom ni posrečilo trdnjave vzeti.

O pogojih premirja ni še zanesljivih poročil, daniki vedo le toliko naznaniti, da je zahteval knez bolgarski, naj Srbi ostavijo takoj Bolgarijo, da se nimajo nikako rušiti mejo bolgarske, da mora Srbija plačati primerno odškodnino ter pripoznati zjedinjene Bolgarije in Vzhodne Rumelije. Turčija ustavi se gotovo zadnji točki teh pogojev, kajti odposlala je že v Vzhodno Rumelijo komisarja z namenom, da bi uredil to deželo po prejšnjem kopitu, ter obljubila je Rumelcem popolno amnestijo, ako se udajo. Sklicuje se na kneževu brzojavko, v kateri je pred srbsko vojsko sultanu naznanil, da je vojsko iz Rumelije nazaj poklical, ter da priznava sultanove pravice. A Turčija bi bila valed tega siljena, da Bolgarom pomaga; ker pa tega ni storila, ne sme se nikako čuditi, ako se bodo sedaj tudi Bolgari branili, dano obljubo izpolniti. Ako ni mogla ali hotela Turčija svojih dolžnosti spolniti, ne more tudi od Bolgarov zahtevati, naj oni svoje spolnijo. Bolgari ostanejo torej najbrže zjedinjeni, rumeljski bataljoni so se tudi že skupno z bolgarskimi borili proti Srbom, kar tem bolj svedoči, da ne mislijo več na stare razmere med Bolgarijo in Rumelijo. Tudi Rusi so svoje prvotne zahteve predrugačili, sprijaznili so se z mislijo, da ostanejo Bolgari zjedinjeni, če se tudi ni na to misliti, da bi se sedaj knez Aleksander odstranil.

Deželni zbor goriški.

Pretekli torek 1. decembra o 5. uri popoldne imel je deželni zbor goriški tretjo sejo v letošnjem zasedanju. Predsedoval je deželni glavar vzvišeni gospod Franc Coronini, navzoči so bili vsi poslanci razen dr. Abrama in barona Ritterja, ki sta bila bolna. Vlado je zastopal dvorni svetovalec preblagorodni gospod Franc baron Rechbach.

Prebral in potrdil se je zapisnik prejšnje seje v slovenskem in italijanskem jeziku. Deželni glavar naznanil razne peticije in prošnje, ki so došle, ter jih oddal večinom peticijskemu, nekaj tudi legalnemu odseku. Na to dá besedo poslancu dr. Gregorčiču, ki se je bil oglasil za neko interpelacijo do visoke c. k. vlade. Gospod poslanec prebere interpelacijo, katero smo priobčili polnoobsežno na drugem mestu. Deželni glavar izroči interpelacijo vladnemu zastopniku, ki objavi v italijanskem in slovenskem jeziku, da jo predloži visoki c. k. vladi in da si pridrži pravico, odgovoriti na njo, ko dobi potrebno poročilo.

Deželni glavar naznanil, da je določil vojni minister v porazumljenji z drugimi oblastmi, naj bi se vršili prihodnje leto vojaški nabori v krajih, kjer so nastanjena okrajna glavarstva, za vse sodnijske okraje, spadajoče pod isto okrajno glavarstvo, a deželni odbor da se je temu ustavljal in da je sklenil peticijo do visokega c. k. ministerstva, naj bi se tudi prihodnje leto vojaški nabori vršili tam, kjer imajo sodnijski uradi svoje sedeže. Za to peticijo predlaga deželni odbor nujnost, ki se sprejme, in na to prebere odbornik g. Ivan Gasser peticijo, ki se enoglasno sprejme.

Na to preide zbor k dnevnemu redu in rešuje stvari po naslednji vrsti. 1. Volijo se dr. A. Gregorčič, dr. Al. Rojic, dr. Venuti in dr. Verzegnassi kot verifikatorji, da bodo potrjevali sejne zapisnike po stenografskih zapisnikih, kadar bo treba. 2. Sprejme se načrt postav, po kateri se loči davčna občina Koblaglava od upravne občine Štanjelske. Odobri se načrt postav, ki določuje, kako naj se razdelijo občinska zemljišča Nosenska v županiji Kožbanski. 3. Dovolj se razdelitev občinskih zemljišč Brdo in Belorec v občini Šmarjski. O vseh teh navetih poro-

čati bi bil moral dr. Abram; a ker je bil zadržan, namostoval ga je dr. vitez Tonkli, ki je poročal tudi o naslednji točki. 4. Sprejmejo se načrti postav, s katerimi se je dovolila razdelitev zemljišč v Planini, v Dolenjih in v Gorenjih Novakih pri Cerknem, katere postavbe bile so uže lani sprejete, pa ne potrjene, ker so se nahajale v njih nekatere pomanjkljivosti. 5. Ivan Gasser poroča o stavbenem redu za mesto Gorico z davkarskimi občinami Grafenberg, Pristava in Rosenthal, ki se sprejme z onimi spremembami, katere je k lanskemu načrtu nasvetovala visoka c. k. vlada. 6. Pri posvetovanji o cestnem policijskem redu opomni poslanec dr. Venuti, da v § 7. italijanske besede se je vrnil tiskarski pogrešek: formato mesto fermato. Odborov predlog, o katerem je poročal gosp. Iv. Gasser, sprejel se je brez ugovora enoglasno.

Slednjič pride na vrsto predlog deželnega odbora, kateremu je bil poročevalec vitez dr. Pajer, naj bi se izbrisal monsignoru And. Pavletiču, vodji v zavodu gluhozemov v Gorici, dolg 2087 gld. 58 $\frac{1}{2}$ kr., ki mu je vpisan pri deželni računarnji, odkar je bil gospod vodja prevzel poročstvo, da izroči deželnemu odboru nekdanjo mizarnico v zavodu, katero je deželni odbor odpravil, v takem stanu in v taki vrednosti, kakršno je imela takrat, ko jo je sprejel. Ko je mizarnico izročil deželnemu odboru, izračunili so mu, da je za 2087 gld. 58 $\frac{1}{2}$ kr. (z obrestmi vred) manj vredna od prej. Mons. Pavletič pa trdi, da je podpisal ono pogodbo le prisiljen, da ga je mizar separiral in da je že mnogo dal iz svojega žepa za deželno gluhozemnico. Dr. Venuti predlaga, naj se izroči zadeva legalnemu odseku. Ta nasvet se sprejme brez razgovora z veliko večino.

Pravno se seja sklene, naznani deželni glavar, da je stavil dr. A. Gregorčič naslednji predlog: Deželni zbor naj sklene in odpošlje visoki c. k. vladi peticijo, v kateri naj prosi, da bi visoka c. k. vlada blagovoljila predložiti državnemu zboru: 1. načrt postav, po kateri bi se domovinska postava z dne 8. decembra 1863 (drž. zak. št. 105) tako premenila, da bi se dobila domovna pravica v katerem kraju ne samo po dosedanjih poteh (§ 5), ampak tudi po desetletnem mirnem bivanji v njem; 2. načrt postav, po kateri bi se uredila skrb za uboge in onemogle ne le na podlagi domovne pravice, marveč tudi na podlagi drugih načel, ki so v tem oziru vsprejeta v omikanih evropskih državah, posebno na podlagi dejanskega bivališča onega, ki potrebuje podporo. Deželni glavar izroči, da dene ta predlog na dnevni red prihodnje seje, da ga g. nasvetovalec utemelji; potem sklene sejo ob 7 $\frac{1}{2}$ zvečer. Prihodnja seja naznani se pismeno in bo najbrže še le v sredi prihodnjega tedna. Po javni seji ostali so poslanci skupaj na poziv g. deželnega glavarja v privatno posvetovanje. Pred sejo in po seji (drugi dan) imel je slovenski klub pogovore, katerih so se udeležili vsi slovenski poslanci razen dr. Abrama, katerega je bolezen zadrževala; pa zdi se, da bolezen je bolj nekaka slabost ko prava bolezen in upamo, da kmalu zgine. Bog daj!

Interpelacija.

katero so stavili dr. A. Gregorčič in tovariši v tretji seji deželnega zbora goriškega 1. decembra t. l. o neopravičenih pristojbinah za komisije, katere računji in tirja c. k. mestno odredjena in okrajna sodnija v Gorici, glasi se od besede do besede tako le:

Visoka c. k. vlada!

Odškodnina, katero dobivajo c. k. uradniki za hrano in vožnjo na svojih službenih potovanjih in komisijah, je dvojna: velika in mala. Velika odškodnina za hrano imenuje se navadno dijeta ali tudi popolna dijeta, mala odškodnina za hrano pa skrajšana dijeta ali dnna. Velika odškodnina za vožnjo je voznina in obsega stroške za: konje, voz (popravo), mažo, sprego, za vino in cestnino; mala odškodnina za vožnjo je pa jezdnina, ki obsega stroške za stroške za konje in sicer

po oni meri, ki se določi vsakega pol leta za poštno jezdino v vsaki deželi posebe.

Uradniki se ločijo glede na dohodke in dijete v 11 vrstnih razredov (Rangclassen). Zneske popolnih dijet za posamezne vrstne razrede določuje ukaz skupnega ministerstva z dne 18. junija 1873 (drž. zak. št. 115), zneske skrajšanih dijet pa ukaz ministra notranjih zadev, pravosodja in financ z dne 28. septembra 1858 (drž. zak. št. 166). Po teh ukazih znašajo polne dijete na dan za I. vrstni razred 20 gld., za II. 17 gld. 50 kr., za III. 15 gld.; za IV. 12 gld. 50 kr., za V. 10 gld. 50 kr., za VI. 8 gld., za VII. 6 gld. 50 kr., za VIII. 5 gld., za IX. 4 gld., za X. 3 gld. 50 kr., za XI. 3 gld.; — skrajšane dijete pa: za V. dijetni razred 7 gld., za VI. 5 gld. 50 kr., za VII. (po novejšem odloku) 5 gld., za VIII. 3 gld. 50 kr., za IX. 3 gld., za X. in XI. 2 gld. 50 kr.

Ministerški ukazi določujejo pogoje, ki se morajo izpolniti, da ima uradnik pravico do dijet. Odlok dvorne kamore z dne 21. maja 1812 (zbirka političnih postav, sv. 38, št. 71) §. XXX določuje, da se sme dijete zaračunati še le tedaj, ako je pot v dotični kraj dolga nad dve uri. To isto določujeta odloka dvorne kamore z dne 3. avgusta 1817 in 25. marca 1825 ter odlok finančnega ministerstva z dne 13. junija 1871, št. 7466. Odloka dvorne kamore z dne 19. maja 1823 (zb. pol. post. sv. 51, št. 66 in z dne 21. februarja 1826, št. 2473) dovoljevala sta za slučaj, ko se komisija in pot konča v pol dnevu, polovico dijet. Ukaz ministra notranjih zadev, pravosodja in financ z dne 3. decembra 1859 (drž. zak. št. 221), pa ne pozna več polovične dijet, ampak le celo, in pravi, da uradnik si sme le tedaj zaračunati dijete, ako ne more opraviti komisijškega dela in poti v pol dnevu, ako je siljen, da kosi opoldne zunaj doma.

Ukaz ministra notranjih zadev, pravosodja in financ z dne 3. julija 1854 (drž. zak. št. 169) določuje v §. 1, kedaj sme uradnik računati polno dijete, kedaj pa skrajšano. Sodnijski uradniki prve stopinje imajo pri komisijah zunaj kraja, v katerem je sodišče, in na službenih poteh v svojem okraji okrajšane dijete, na službenih poteh zunaj svojega okraja, ko gredo na osezarjev dvor in ko se preseljujejo, pa celo dijete. Z ukazom skupnega ministerstva z dne 18. junija 1873 (drž. zak. št. 115) so se le zneski popolnih dijet določili ter se ni nič premenilo na prejšnjih določbah, kedaj naj velja popolna in kedaj skrajšana dijete; to je razvidno iz odloka finančnega ministra 27. septembra 1873, št. 25.975 iz odloka ministra notranjih zadev 18. oktobra 1873, št. 4370, ministra za kmetijstvo 24. marca 1879, št. 3054, pravosodnega ministra 30. julija 1873, št. 9622. Navedeni odlok pravosodnega ministra nalaga razločno, naj računijo sodnijski uradniki za poti in komisije v svojem okraji skrajšane dijete in skrajšano voznino, namreč samo jezdino z mitnino.

Odlok dvorne kamore z dne 15. aprila 1835 (zb. pol. post. sv. 63, št. 46) nalaga, naj se uradi, kadar stavljajo kakemu uradniku namestnika, pogajajo s tem, ali bi ne hotel namestovati za manjšo odškodnino od one, ki mu je postavno določena, da se zmanjšajo stroški. Finančno ministerstvo je z odlokom 26. avgusta 1859, št. 5171 objavilo, da omenjeni odlok dvorne kamore ni prišel ob veljavo, ampak da velja še vedno, in sicer ne samo za slučaje namestovanja, temveč tudi pri drugih službenih razpošiljanjih. Vsled tega je minister kmetijstva z naredbo 24. marca 1879, št. 3054 priporočil, naj se pošiljajo na komisije po mogočnosti nižji uradniki. Res, da poslednja naredba ne zadeva sodnijskih uradnikov, a vendar je važna, ker tolmači pomen odloka dvorne kamore z dne 15. aprila 1835, ki ima splošno veljavo.

Uradnikom I. do IV. dijetnega (vrstnega) razreda dovoljeno je, da si smejo zaračunati 4 konje, vsem drugim uradnikom, kakor tudi avskultantom, elevom, aspirantom pristojata le dva konja (ukaz skupnega ministerstva 18. junija 1873, drž. zak. št. 115); kjer se pa tudi honoracijori vozijo z 1 konjem, zadostuje tudi le en konj (justični taksi ukaz z dne 1. nov. 1781 in 13. sept. 1787). Sodnijski uradniki I. instance smejo zaračunati kot jezdino ali miljnino, naj potujejo radi urada ali strank, samo takratno jezdino brez postranskih pristojbin, torej brez plačila za voz, vino, mažo, sprege (ukaz ministra notr. zad., pravosodja in financ 3. julija 1854, drž. zak. št. 169). Po istem ukazu sme uradnik zaračunati si mitnino, ne da bi moral spricati po boleti, da jo je plačal.

Ako se dvomi o resničnosti zaračunane mitnine, mora se račun primeriti z obstoječimi mitninskimi tarifi ali drugimi zanesljivimi dokazili (odlok min. notr. zad. 14. apr. 1857, št. 8158).

Uradnik ima še le tedaj pravico do postavne jezdine, ako gre s se svojega mesta v kraj, ki je najmanj pol milje ali 3-8 kilometra oddaljen (ukaz 3. dec. 1859, drž. zak. št. 221 in 28. junija 1876, drž. zak. št. 97). Za daljave, ki ne presegajo 2 milj ali 15 kilometrov, določena je jezdina v znesku 1 gld. 5/4 kr. a. v. za konja in mirijameter (ukaz 28. junija 1876, drž. zak. št. 79). Za večje daljave do-

ločaje se jezdina vsakih šest mesecev v vsaki deželi posebe; zdaj pride jezdina na Primorskem za konja in mirijameter (10 kilometrov) na 2 gl. 28 kr. Stroški za popravo voza iznašajo vedno polovico jezdine. Denar za vino postiljonu se določuje kakor jezdina; zdaj znaša na Primorskem 34 kr. na konja in mirijameter. Denar za mažo znaša za vsakih 15 kilometrov 14 kr. ne gledé na število konj; denar za sprege pa 16 kr. na vsakih 22 kilometrov in za vsakega konja.

Daljave od sodnijskega urada v razne kraje in od enega kraja do drugega morajo biti natančno sestavljene, po politični oblasti potrjene, in v uradu na takem kraji nabite, da jih lahko vsakdo pogleda (ukaz 3. jul. 1854, §. 31, drž. zak. št. 166). Po odloku dvorne kamore z dne 21. maja 1812, §. XXVII mora uradnik, kadar poklada račun o svojem potovanju, pridjati uradno potrjeno daljavo v dotični kraj.

Odlok finančnega ministra z dne 10. oktobra 1856 št. 34.434, izdan v porazumljenju s finančnim ministrom, z najvišjim računskim dvorom, ministrom notranjih zadev in pravosodnim ministrom, razglasa navod raznim uradom, med katerimi so štete tudi okrajne sodnije, v katerem je rečeno, da po končanem potovanju mora uradnik položiti račun (partikulare), v čegar V. predalu mora svoje pristojbine podrobno naštet, posebno pa zaznamovati, kaka je daljava v dotični kraj, in po čem se ob istem času račun jezdina. Naravno je, da tak podroben račun se dá tudi stranki, zaradi katere je uradnik potoval, da vé, koliko jej je plačati. Ko se dela račun, se ne dela razloček, ali je potoval uradnik vsled službe ali na prošajo katere stranke (ukaz 3. dec. 1859, drž. zak. št. 221).

Na mnogih krajih govorijo vladni odloki o tem, da je treba stroške zniževati, kolikor mogoče, naj si bo nasproti državi ali nasproti zasebnikom; zato priporočajo, naj se vršijo komisije le tedaj, ko so v resnici potrebne, naj se odpošiljajo na komisije po mogočnosti nižji uradniki, naj tem ne bo dovoljeno izostati dalje časa nego je treba, naj komisarij razkažejo v posebni knjigi svoje delovanje, ter je dana strankam pravica in moč, da se lahko pritožijo zoper stroške, ako se jim zdijo previsoki. Vsa pisma, ki se napravijo iz tega namena, prostá so koleka in vsaktere pristojbine.

Zalibog da se vladni ukazi pogosto ne izpolnujejo in da občinstvu ni niti mogoče pritožiti se o tem, ker ne pozna postavnih določeb. Tako n. pr. se skoro vsi navedeni ukazi in odloki pri tukajšnji c. k. mestno odredjeni sodnji navadno popolnoma prezirajo.

O tem se nikoli niti slišalo ni, da bi se v omenjenem uradu predstojništvo pogajalo s katerim uradnikom, da bi šel na komisijo za manjšo plačo, nego mu jo predpis odločuje, ampak od najvišjega do najnižjega uradnika računijo si pri navadnih komisijah v svojem okraji z redkimi izjemami popolno dijete, ki jim nikakor ne gre, in sicer ne le takrat, ko so celi dan na komisiji, ampak tudi tedaj, ko trpi pot naprej in nazaj in komisija komaj par ur, tako da je dotični uradnik ob 9. zajutra uže spet v svojem uradu. Tako se tudi nikoli ni slišalo, da bi bilo predstojništvo iskalo nižjega uradnika za komisijo, da bi se stroški zmanjšali, ampak predstojnik sam hodi na komisije in pošilja na nje za cenitev premakljivega blaga, ko gre za vrednost 24 do 50 gld., uradnika VIII. dijetnega razreda. Tako je cenil tak uradnik 3. oktobra t. l. v Št. Andreži tudi prešiče v pravdi za 24 gl. 50 kr. Ko gre uradnik na komisijo, moral bi imeti vsled najvišjega povelja uradno obleko. Tega ukaza se naše komisije ne drže in z ene strani je skoro potrebno, da se ga ne drže, kajti kaj bi reklo ljudstvo, ako bi videlo uradnika z zlatim ovratnikom, kako cenjuje tudi prešiče v pravdi za 24 gl. 50 kr.?

26. marca t. l. bil je isti uradnik VIII. dijetnega razreda na Trnovem v pravdi radi dolga 57 gld. 50 kr.; cenil je eno kravo 40 gld., voz 40 gld. in vago 20 gld. ter je zaračunal stroškov 19 gl. 24 kr. in sicer sebi je zaračunal dijete 5 gld., dasi je šel še le popoldne od doma in je bil zvečer uže spet doma. Isti uradnik šel je 29. oktobra t. l. v Št. Andrež, ki je blizu Gorice, na cenitev ter je zaračunal voz in popolno dijete; 3. oktobra t. l. šel je v Št. Andrež uže ob 7. uri zajutra ter si je zaračunal voz in popolno dijete. Ob 8. uri bil je kmet v Gorici pri sodnji, da bi cenitev ustavil, ali uradnik je že bil odšel; kmet se je zjokal, uradnik pa je utaknil v žep 5 gld., ki mu niso tikali. Isti uradnik šel je na Blance, ki spada pod goriško mesto, na cenitev premakljivega blaga ter si je zaračunal voz in celo dijete. Kmet je napravil ugovor in je dobil nekaj nazaj, voznino pa ni dobil, ker je uradnik sprical, da je bil na Grčini.

Ugovora ne more nikdo pravilno napraviti, kajti eksekut ne dobi podrobnega računa, ampak le nalog, naj plača. Tudi uradniki ne sestavljajo podrobnega računa (partikulara) po zgoraj navedenih ukazih, ampak nastevajo le posamezne vrste stroškov. Kako računijo voznino, vedo samo oni in vsevedni Bog; zdi se, da devajo v račun približno vsoto, kakor se jim zdi.

Pa kakor da bi jim to ne bilo dovolj, računijo si celo dvojno dijete namestu ene. V Čepovan se

pride po lahkem v enem dnevu naprej in nazaj in se opravi še, kar je treba; ali uradnik VII. dijetnega razreda zaračuni si navadno dvojno popolno dijete namesto ene skrajšane in dobi samo dijete 13 gld. namesto 5 gld. Naravno je, da potem račun tudi izvedencu (zemljemercu) dvojno odškodnino namesto ene, 16 gl. namesto 8 gld. Zgodilo se je celo, da je šel isti uradnik VII. dijetnega razreda v Čepovan recimo v torek, zvečer je prišel domov ter je bil doma do četrтка, v četrtek zajutra šel je zopet v Čepovan in zvečer je bil zopet doma, in zaračunal si je vsakrat dvojno dijete, torej v dve dnevi štiri dijete. Da, še več, pri pravadah zaradi motjenja posestva odločujejo se brezizjemno ex primo decreto, s prvim odlokom v tej zadevi obravnave na lici kraja ter se razpisujejo komisije, ki se pogosto pokažejo kot nepotrebne, ker bi se stranke tudi pred sodnijo pogodile in ker gre pravda za tako male vsote, da jih presegajo komisijški stroški. Večkrat se tudi v končnih razsodbah priznava, da komisije so bile nepotrebne z ozirom na okoliščine, ki so uže obstajale, ko so se komisije razpisale.

A najčudnejše je pa to, da isti uradnik VIII. dijetnega razreda, ki dela kmetom neusmiljene račune, račun, kadar gre cenit za o. k. erar, popolnoma pravilno ter se pošiljajo njegovi računi v Trst v potrjanje, med tem ko se računi za privatne osebe potrjujejo in ugotavljajo pri okrajni sodnji. Komisija v Čepovan stane v vsem vkup od 40 do 60 gld. Iz tega je razvidno, koliko strašansko denara poberejo sodnijske komisije našemu ljudstvu. Res, da je ljudstvo tega večinom samo krivo, ker je k pravdam nagujeno, pa veliko zakrivijo tudi uradniki, ki tirjajo nepostavne pristojbine in prisojujejo prepogoste komisije, ki škodojujejo v posameznih slučajih več nego uime in nevihte. To je tem žalostnejše, ker so sodnijski uradniki prav dobro plačani, neodvisni in poklicani, da branijo pravico in postavo in kor si po navidezno postavni poti pridabljujejo, kar jim ne gre. Ni čuda, če potem ljudstvo obupuje nad vsem.

Gledé na navedene določbe najvišjih državnih upravištev in na omenjena resnična fakta, ki se dajo brez konca pomnožiti, drznejo se podpisani prašati visoko c. k. vlado:

1) Ali je visoki c. k. vladi znano, da se pri c. k. odredjeni mestni sodnji v Gorici računijo in tirjajo neopravičene pristojbine za razne komisije, ki se ukazujejo večsah celo prepogosto na prošnjo privatnikov?

2) Ali se hoče visoka c. k. vlada propričati iz aktov pri c. k. odredjeni mestni sodnji v Gorici o nepravilnostih v označenem oziru?

3) Ali hoče visoka c. k. vlada ukazati, naj se c. k. odredjena mestna sodnja v Gorici natančno ravna po ukazih, ki so v veljavi, posebno gledé potuin in voznin uradnikom na komisijah? in sicer:

a) da razpošilja na komisije kolikor mogoče nižje uradnike, da bodo manjši stroški?

b) da se pogaja v vsakem slučaju z uradnikom, ali bi hotel iti za nižjo plačo?

c) da zahteva od uradnikov pravilno sestavljen podroben račun za potovanja?

d) da se jim ne potrjuje popolna, ampak le skrajšana dijete?

e) da se jim ne dovoljuje za en dan dvojna, ampak le ena dijete?

f) da se jim razen jezdine in mitnine ne dovoljuje nič drugega na račun voznine?

g) da se jim ne dovoljuje nikaka dijete, ako komisija s potjo vred naprej in nazaj ne trpi čez pol dneva?

h) da se dajo nabiti daljave raznih krajev od sodišča na takem mestu v uradu, da jih bo vsakdo lahko videl?

i) da se dá eksekutu vselej podroben račun, da mu bo mogoče ugovarjati, ako se mu račun ne bo zdel pravilen?

k) da nosijo uradniki, ko gredo na komisijo, uradno obleko ali znamenje, po katerih se kot taki spoznajo?

l) da se vsi računi adjustirajo pri c. k. deželni nadsodnji v Trstu?

m) da se redno ne dovoljujejo komisije v pravadah zaradi motjenja posestva ex primo decreto, ako ni potrebnost uže iz tožbe razvidna?

V Gorici, 1. decembra 1885.

Dr. A. Gregorčič — Dr. Al. Rojic — And. Kocijančič — R. Mahorčič — Kovačič — Dr. Nik. Tonkl. — J. Ivančič — M. Jonko.

Cestna postava.

Deželni zbor goriški sklenil je bil že v lanskem zasedanju postaviti o cestnem policijskem redu, katero je bila tudi „Soča“ objavila svojim čitateljem. Ali visoka vlada naša je bila nekatere pogreške v nji, zato je ni predložila Njegovemu Veličanstvu v potrjenje. Letošnji deželni zbor sprejel je v tretji seji 1. decembra cestno postavo s tistimi premembami, katere je vlada nasvetovala. Upati je, da postava do-

(Dalje v prilogi.)

Priloga k 49. številu „Soča“.

bi zdaj najvišje potrjenje in da pride v veljavo. Radi tega objavljamo jo zopet v „Soči“, da bodo vedeli vozniki o pravem času, kako se jim je vesti na cesti, da ne bodo detali proti postavi. Postava se glasi:

Postava od... veljavna za poknežno grofijo Goriško in Gradiško, s katero se izdaje cestni policijski red za javne nedržavne ceste. S privolitvijo deželnega zbora poknežene Moje grofije Goriške in Gradiške ukazujem tako:

I. Določbe zoper cestne poškodbe.

§. 1. Vsaka nalašč ali po zakrivljeni nemarnosti prizadeta poškodba ceste in k njej spadajočih stvari, kakor cestnih robov, stranskih in podpornih zidov, pobočij in drugih zidovin v obrambo ob cestah in mostih visečega sveta, brambenih kamnov (paračajev), tlaka za pešce, cestnih jarkov in vabljenic, mostov, kačipotov, znamenj vsake vrste, krajepisnih tabel, mitniških zavór (šrang), mitnic in na njih obešenih predpisov in tarif, dreves v drevoredih na cestah nasajenih in dotičnih podpornih kolcev, itd. zmatra se, za kolikor ne spada pod določbe občnega kazenskega zakonika, kot prestopki cestne policije in se kaznuje po §. 19. pričujoče postave. Vrh tega je krivec dolžan povrniti prizadeto škodo, katero določi občinski načelnik, če treba, z vdeležbo zvedencev in plačati odškodnino, ali pa plačilo kako drugače zagotoviti.

§. 2. Prepovedano je na cestnih in na k njim spadajočih prostorih pasti živino, nastavljanje zapreke in nesnago, vtešnjevati in zatapljanje ceste, ali zavirati na njih prost odtok vode. Vse, kar se potrosi v namen, da se odstranijo navedene neprilicnosti, in stvari postavijo zopet v poprejšnje stanje, pojde na račun krivca.

§. 3. Kedar se orjejo njive tik ceste, ne sme se na cesti obračati orala in vanj vprožena živina.

§. 4. Drevesa, čoki, orala in druge enake stvari ne smejo se vlačiti po cestah, razun kedar so te s snegom pokrite.

§. 5. Prepovedano je naglo voziti po mostih, kateri niso narejeni iz samega zidu.

§. 6. Koles ni drugače zapirati, nego s coklo ali zavornico (žlajfom); zavornico pa ni nikdar tako trdo pritisniti, da se popolnoma zapró kolesa. Kolesa se smejo samo takrat zapirati z verigami ali z lesenimi zavornji, vtakjenimi med kolesne kline, kedar je poledica na cesti.

§. 7. Kolesni obroč mora biti pritrjen na platišča z opiljenimi žebli, ali z ne moločimi vitmi.

II. Določbe za varnost občevanja.
§. 8. Občevanje po cestah ne sme biti nikdar zavirano ni po dnevi ni po noči. Vsaka zavira se ima odstraniti na stroške onega, ki jo je zakrivil.

§. 9. Vozovi, v katere ni vprežena živina, ne smejo se puščati na cestnem tiru. Kder ne more biti vsled kake neprilike drugače, ima se priskrbeti potrebno nadzorstvo in po noči svedava. Pri gostilnicah imajo se postaviti vozovi v stran cestnega tira in po noči razsvetiti. Tudi vozovi, kateri so po noči, na potu, morajo imeti prižgano luč.

§. 10. V vozove se ne sme vprezati več živali vtrice kakor dve, če je dotična cesta manj nego 6 metrov široka.

§. 11. Ni dopuščeno, da en sam vodnik spremelja dva ali več vozov z vpreženo živino niti ni dopuščeno, da se vozita po cesti dva voza, ali da se jih vozi več privezanih drug k drugemu. Za tovarne vozove se pa lahko obešajo ročni vozovi in taki, ki se pošiljajo kot blago, in tako se smesta tudi voziti v zvezi med seboj dva prazna tovarna voza in dva prazna kmetijska voza. Občinske oblasti smejo dovoliti za določene vrste vozov nadaljne izjeme, ako jih zahtevajo krajne razmere.

§. 12. Vklad na vozu ne sme biti nikdar širša od 2-85 metrov razun primerljajev, kedar se naložene stvari ne dajo razložiti. V takem slučaju pa mora priskrbeti voznik, da pozvedó proti njemu napotjeni vozovi o pravem času, da se jim bliža njegov voz. Sedeži ne smejo na nobenem vozu segati če voz ali čez naloženo blago.

§. 13. V seni vprežena živina mora biti prevadena s kraguljami ali sé zvončki.

§. 14. Praviloma se imajo vozovi, ko se srečajo, na desno umikati drug drugemu. Kedar kateri voz družega doteče, mora se sprednji na zahtevo tako ogniti, da gre uni lahko na levi strani naprej.

§. 15. Vodnik ne sme zapustiti svojega voza, niti spati na njem, dokler so živali vprežene. Vprežene živali, ki so brez vajeti, mora vedno na strani spremljati voznik.

§. 16. V obljudenih krajih je prepovedano pokati z bičem; to je prepovedano tudi, ko se srečajo drugi vozovi ali črede in tako tudi prižigati ognje, streljati in pokati z movžnarji, postavljati plesišča na cestah ali tako blizo njih, da se mimo gredoči konji lahko splašijo.

§. 17. Kupci cestnega grušča naj se tako postavljajo, da ne zavirajo svobodnega občevanja.

§. 18. Dotičnim občinskim načelnikom je za to akrbeti, da vredé s posebnimi določbami, kako se bodo smeje črede in kako razvezana živina sprehajati po cestah.

III. Oskrbovanje cestne policije in kazenske določbe. §. 19. Prestopki tega policijskega reda, kolikor jih ne obsega občni kazenski zakonik, kaznujejo se z globo od 1 do 10 goldinarjev, ali, kedar prestopnik ne more plačati, sé zaporom od 6 do 48 ur. Globa se mora koj plačati ali pa zagotoviti.

§. 20. V slučajih omenjenih v §§. 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13 ni dovoljeno, da se po načinu, ki je nasproten dotičnim določbam, dalje potuje, nego do tistega najbližjega kraja, kder se zamore odpraviti neprilika.

§. 21. Cestno policijo so dolžni oskrbovati županijski načelniki na vseh cestah in potih v dotični županiji.

§. 22. Občinski načelnik ima oblast izdavat take posebne cestno-policijske določbe, ki bi se kazale v katerem kraji sem ter tija potrebne, n. pr. prepovedati, da se ne sme po kakem v slabem stanju nahajajočem se mostu voziti s tovarnimi vozovi, koji so više naloženi nego z določeno težo. Če zadevajo tako določbe neobčinske ceste, more jih izdati občinski načelnik samo v prav nujnih in neodložljivih slučajih; potem pa ima stvar naznaniti tisti gosposki, kateri pristojna varstvo dotične ceste ali mosta, za nadaljne primerne naredbe. Kazni, ki se zažugajo prestopnikom teh določeb, ne smejo presegati po §. 19. ustanovljene mere. Pritožbe proti tem določbam ne ustavljajo izvršitve.

§. 23. Prestopniki določeb tega policijskega reda in cestno-policijskih določeb, ki jih izdaje občinski načelnik (§. 22), imajo se ovajati ali oziroma izročevati najbližjemu županstu za kazensko ravnavo. Kedar občinski načelnik v glavnih stvarih pozve prestopke in pogravitne okoliščine — naj se je godil prestopek tudi v kakki drugi občini — razglasi in izvrši sodbo, in če se zahteva, potrdi to pismeno stranki. Pritožbe proti sodbam občinskega glavarja razsojuje okrajna politiška gosposka.

§. 24. Nadzorstvo in varstvo cest (§. 1.) in občevanja po njih (§. 8.) sta izročena posebno organom cestne uprave, onim krajne in poljske policije in c. k. žandarmeriji. Kogar ti organi ustavijo zastran kakega prestopka cestno policije, ta se mora nepogojno vdati njihovim poveljom. Služabniške organe cestne uprave in krajne policije ima politiška gosposka za njihovo službovanje v prisego vzeti. — Oni morajo nositi kako znamenje in so, kedar opravljajo svojo službo, enakovrstni organom postavljenim za javno varnost v zmišlu državne postave od 17. junija 1872 št. 84.

§. 25. Globe stekajo se v zalog za uboge tiste županije, v kateri se je naredila sodba.

Končne določbe. §. 26. Zgorej navedene določbe veljajo za občinske ceste le, za kolikor so potrebne z ozirom na načelo, da se imajo občinske poti tako narejati in vzdrževati, da bodo za vozove, kakor so v občini navadni, prikladne. Po tem takem imajo občinski zastopi oblast, določati z ozirom na krajne razmere za vse ali za nekatere občinske ceste, nahajajoče se v dotičnih županijah, še druge izjeme od pričujočega reda, da le v to poprej privoli deželni odbor.

§. 27. Določbe tega cestno-policijskega reda veljajo tudi zastran občevanja na državnih cestah, da se le s tem ne nalaga nobena dolžnost državnemu cestnemu erarju in za kolikor ne obstoje, ali se pozneje ne izdajo različne določbe za varstvo državnih cest in za občevanje na njih.

Dopisi.

V Gorici, 27. nov. — (Resna beseda o učiteljskih plačah na deželnih kmetijskih šolah.) Učiteljske plače na deželnih kmetijskih šolah bile so urejene, ako se ne motim, leta 1861 in sicer tako krivo, da gotovo na nobenem drugem zavodu v Avstriji ne tako.

Na vsakem oddelku delujeta dve učiteljski moči, od katerih oskrbuje ena ob enem voditeljska opravila v zavodu. Prvi učitelj voditelj ima koj prvo plačo 1200 gld., voditeljsko doklado 300 gld. in stanovanje v naravi, ki je najmanj 300 gld. vredno; tedaj znaša prva plača učitelja voditelja 1800 gld. Plača družega učitelja je 700 gld. in 100 gld. za stanovanje, skupej 800 gld. Tedaj je velikanski razloček med plačama, nič manj kot 1000 gld.

To bo gotovo vsakemu pametnemu človeku nerazumljivo, ali vender je res. Oba učitelja imata enake študije in dolžnosti, a v plači tak razloček. Prašam vsakega razumnega moža, kje je dandanes mogoče dobiti v Gorici stanovanje za 100 gld. in ako se dobi, to gotovo ni spodobno za kmetijskega učitelja. Za stanovanje mora dati najmanj 200 gld., tedaj mu preostaje za vse druge potrebe 600 gld., katere lahko porabi tudi pri suhi polenti.

Kmetijski učitelj rabi samo za obleko na leto najmanj 150 gld., kar ga samo obleke stane najmanj

40 gld. Sploh on mora za obleko gotovo še enkrat toliko dati ko kak drug uradnik. Zdad prosim vsakega, kako veselje more učitelj imeti do šole, ako vidi, da mu za vso hrano na dan komej 70 kr. preostaja!

Na vsakem drugem zavodu v Avstriji ima vodja prav tako plačo, kakor drugi učitelji, razen da ima še službeno doklado. Ker je zdaj voditeljevo mesto na kmetijski šoli slovenskem oddelku izpraznjeno, usojam si, veleslavni deželni zbor opozoriti, naj to veliko krivico odpravi in sicer tako, da bota imela oba učitelja enako plačo v primernem znesku, ki naj se določi; učitelj voditelj naj ima še 300 gld. službene doklade. Nadalje naj drugemu učitelju določi najmanj 150 gld. za stanovanje, in sicer tako dolgo dokler ne dobi stanovanja v zavodu.

Iz Sedla v Kotu, 25. nov. — Že dvakrat prišla si, draga „Soča“, v zadnjih časih dopis iz naših krajev; zato sem si mislil: kaj, ako bi poskusil še v tretje? Vsakdo se rad pohvali s tem, kar ima dobrega, in mu dobro dé, ko ga drugi hvalijo; zato smo radi brali pohvalne spise iz Breginje, kamor hodimo na pošto. Rad bi pa še dodal, da Breginj ni mala vas, kajti šteje okolo 150 ognjev; zato ga naši dolinarji imenujejo veliki Breginj.

Prebivalci te vasi imajo precejšno in častno zgodovino. Leta 1212 vodil je neki Gofredus iz Breginje v Vičenci (Vicenza), kakor piše slavni pisatelj, bogati in uplivni Tomaso de Cerchiaro (Tomaž Cerckjari) iz Čedad, ki izrecno pripoveduje, da Breginj je vas, nekaj milj nad Čedadom. Breginjci bili so od nekdanj pobožni ljudje; to spridučejo štiri cerkve, katerih tri še stoje, ena pa je v šumi razdrta. Nekateri trdijo, da razdrta cerkev je poganski tempelj iz časov, ko ni bila še prišla luč prave vere v te kraje; ali to se ne zdi verjetno in najbrže je nastala ta govorica le radi tega, ker so podrtine v gozdu in popolnoma zapuščene; pa pomisliti je treba, da nekdanj so kristijani tudi v hostih in na hribih cerkve zidali; morda pa tudi, da je bila prej cerkev na glem in da je še le potem šuma okolo zrasla, ko so cerkev zapustili.

Gotovo je, da tri cerkve pričajo o pobožnosti Breginjcev in da v Breginji so imeli od nekdanj ljudi, ki so znali brati, ki so učili rimsko petje in so pomagali pri cerkvenih obredih. Iz tega uroka so prihajali mnogi duhovniki iz te občine in tudi rauhka mati viteza Tonklija imela je strijca duhovnika, gosposda Gasperuta, ki je zapustil nekaj posebej. Andreži. Breginjci so spadali pod beneško ljudovlado in ljudje še zdaj pripovedujejo, kako so njih stari hodili v Benetke v sodnijskih zadevah, kadar je šlo komu za veliko kazen. Ljudska govorica in pisma spridučejo, da v Benetkah so imeli vedno dva tolmača, kadar so Slovence izpraševali; eden je prestavljal prasanja in odgovore od besede do besede, drugi je pa potrdil, da je prvi prav prestavil. V sodnijskih zapisnikih je vse to zapisano. Slovenski jezik so takrat v Benetkah imenovali „lingua ignota“ „ali schiavonesca“. V hiši viteza Tonklija nahajal se je zemljevid, na katerem so bile vse meje beneške ljudovlade na kopnem in na morji, kar znači, da je bila ta družina od nekdanj med prvimi v vasi. Prejšnji duhovnik so učili bolj nekako po italijansko in so delali otrokom križ od enega ramena do drugega; še le pozneje so začeli naši duhovni učiti tri križe. Farna cerkev sv. Nikolaja ima obilno relikvij ali svetih ostankov svetnikov, kar spriduče, da je cerkev stara in da je bila v zvezi z visokimi cerkvenimi dostojanstveniki, ki so ji pripomogli do takih zakladov. Ljudstvo je radodarno; v tem se je odlikovala od nekdanj uže zgoro imenovana hiša, v kateri je bilo včasih po 15 ubogih okolo ogujšča in vsi so imeli dovolj, hišni in ubogi. Pravdali so se pa Kotarji od nekdanj radi, zato so zahtevali, naj postarieta Kovačeva gosposda odvetnika, kar se je tudi zgodilo. Toliko za danes; drugi krat še kaj.

Na dnu noriškega jezera, 1. dec. — Govori se in piše, da je stale nekdanj od Koborida do Mosta pri sv. Luciji jezero. Kedar hoče o tem več vedeti, naj bere strokovnjaško knjigo „Zgodovina Tolminkoga“ g. prof. Rutarja. Morda je bilo blizu tega jezera staro mesto. Noreja. Če je to res, je tudi naslov tega dopisa resničen, samo prosim uljudnega bralca, kedar vidi ta imena: noriško jezero, Noreja, naj ne misli na kake norce in kako norenje, ker to bi bilo razžaljivo za tolmainsko dolino, polno pametnih ljudi, in tudi za dopisnika, ki želi le resnici in pravici v čast pero rabiti.

V tom jezeru bilo je gotovo polno vsakovrstnih rib, tako je tudi sedaj vsakovrstnih ljudi na suhem dnu, in ako je kak norec vmes, bi ne bilo nič posebnoga. Vasaj učeni in pobožni možje nas učé, da večina ljudi nori. Da je tudi tat vmes, nam je povedala zadnja „Soča“, v kateri posestnik iz Renó svari pred nekim Andrejem Kendo iz Volč. To je aramota za Volčane, ker se tat imenuje njih domačin, in zato se tudi ponašajo, da se more tak člo-

vek po vrednosti kaznovati. Ko so zvedeli, da leži imenovani na vozu tukajšnjega krčmarja, postavili so „kordor“ okolo dvorišča, hitro poklicali žandarja iz Tolmina in kralu ga je imel ta vklonenega. Škoda za takega močnega fanta, potrjenega vojaka. Kako lahko bi se bil preživel s poštnim delom; lahko bi bil ostal poštni finančni stražar pri dobrem kruhu. To je težka uganjka, da rajši hodi po smratotnih, nevarnih poteh tihotapstva lačen in v vseh vremenskih neugodah, kakor da bi hodil po varni poti poštenosti, kjer bi mu ne manjkalo ničesar ni za dušo ni za delo! Kedor ga pozna, mora reči: ta človek ni tat v pravem pomenu besede, je le svojeglavček, ki noče, kar drugi sahtevajo. Že očetu je rekel kot mali sinek, ko je bil tepen zavoljo nepoštenosti: „Le topite me; kakoršen sem bil, tak bom tudi“. Tako je povedal prav hladno tudi ljudem, ki so ga videvali in svarili, kakor tudi žandarja, ko ga je bil 28 t. m. sveder uklenil. Pregovor pravi: Kakor se mlado drevesce nagne, tako bo raslo staro drevo. Ko krivo drevo zdebili, ne pomaga več vpravnavanje. Vender pri človeku ni obupati do zadnjega zdihljeja. Naj bi ta človek le dobro pomislil na lepe nauke, katere je v svoji mladosti ališal doma ali v cerkvi, moral bi se vender svojej trmi odpovedati ter biti v pomoč in veselje sebi in drugim.

Iz Nemškega Ruta na Tolminskem, 30. nov. — Redko kedaj dojde iz tega kraja dopis v en ali drugi časnik, in to zato, ker se tukaj ne godi kaj posebnega in za ljudi zanimivega. Popisuje se navadno v dopisih vse: iz enega kraja se poroča o slabem vremenu, povodnji, toči in drugih neugodah, zopet od druge strani naznanja se požar itd. No! tudi našo vas, da še jaz s požarom začnem, zadela je 19. novembra nesreča po ognji. Ob 11. uri predpoludne zašli se plat zvona, in krik „ogelj“, „gori“, gori, jo štala posestnika Jakopa Kósa, deset korakov od farovež. Cela vas bila je v nevarnosti, da se v pepel spremeni, kajti hiše so vse na kupu in razen faroveža in drugih sedmih hiš, ki so krite z opeko, so vse druge slamate. Toda Bogu bodi hvala, da je omenjeni dan nekoliko deževalo in da je bilo mirno. Ako bi se bila godila ta nesreča dva dni prej, ko je silovito burja razsajala, bili bi vsi reveži. Zahvaliti se je domačim ljudem, ki so koj skupaj pritekli in junaško sodelovali; posebno pohvalno se je obnašal vojak J a n e z B e g u š, tako da smo v petih trudapolnih urah ogelj omejili, in da razen štale ni nobena druga hiša zgorela.

Pri tej nesreči se je tudi spoznala velika nemarnost našega županstva zavoljo vode; blizu tiste štale imamo vodo napeljana za ljudi in za živino, in kar tik korita nahaja se tudi prostor, ki je sposoben za vodnjak (šterno), toda naši kmeti se obotavljajo že leta in leta, da bi ta vodnjak naredili. Zájaj po nasreči so se jim vender oči nekoliko odprle da so sprevideli potrebo, da se napravi šterna. Naj bi vender enkrat slavno županstvo na Grahovera odločno zaukazalo, da se to prepotrebno delo izvrši. Škoda pogorele štale cenjena je na 1000 glđ.; zgorelo je gospodarju razen obilne piče tudi vse orodje, vozovi, brana, orala in druge reči. Nesreča je tim večja, ker gospodar ni bil zavarovan. Vedno se ljudem prigovarja, naj brame, hiše itd. zavarjajo, a vse zastoj; ko pa nesreča pride, potem vse tarja: zakaj se nisem „zagvišal“? Torej kmetje, dajte „Slaviji“ tiste male krajcarje in zavarujte svoja poslopja.

Ogenj povzročili so otroci, ki so se na štali igrali in slamo z žveplenkami (tukaj jim pravijo fajerce) užgali. Stariši, pazite na otroke, skrivajte na varne prostore žveplenke; žalibog, da le pogostokrat po otrocih ogelj nastane.

Nekoliko dni po ognji tirjala je pa smrt svojo žrtev; umrl je namreč dne 28. novembra daleč znani malar g. J o z e f V e n t u r i n, Goričan, po 8 tedenski bolezni za jetiko, star 63 let; malal je v Nemškem Rutu farno cerkev, in koj po čokoučanem delu lotila se ga je huda bolezen, ktera ga je, previdnega s svetimi sakramenti za umirajočce, spravila v daljno večnost. Delal je pokojni „Šior Pepic“ navadno pri cerkvah in duhovnikih; mož je bil dober kristjan, šaljiv, zgovoren in zelo kratkočasen, v svoji stroki mojster in ponosen na ime „pittore“; — „bisugna ve scuela“ je vedno trdil in je nekako sovražil tako imenovane „samouke“. Vsem duhovnim gospodom, ki so rajncega poznali, naj bo v blag spomin in v molitev priporočen „Šior Pepic“, ki pričakuje vstajenja pri sv. Lambertu.

Se nekaj. Čudno se mi zdi, da naši poštarji ne vedo, kje je Nemški Rut. Pismo na me v Bolci odano se slovenskim napisom (A. K. v Nemškem Rutu pri Tominu) romalo je v Trst. Kaj ko bi bilo napisano „Deutschrut“ Bog ve, če ne bi bilo šlo tje kam „nach Norden“ v nemški rajh. Ko so pa v Trstu z rudečim svinčnikom Tomin podčrtali in zapisali „Retour-Tolmein“, je pismo došlo na mesto. Tukaj se vpraša: je li nemarnost, ali pomota pri dotičnem poštnem uradu, ki je pismo v Trst odposlal, ali pa da rez ne vé, da je Nemški Rut blizu Tolmina?

Velike pomote se na poštah godijo. (Drago nam bo, ako nam večkrat kaj sporočiti. Ur.) Krávanja.

V Kobaridu, 1. dec. — (V o b r a m b o.) V nekem tržaškem listu pisal je nekde pred mesecem jako nedostojno o kobaridskih cerkvenih pevcih. Na to se ni dalo odgovoriti, kajti človeku odgovarjati, kateri psuje poštno rokodelstvo, priden delavec nima časa. — Oni dan se v „Soči“ nekde oglašajo in trdi, da tukajšnji pevci v krčmi prav pridno prepevajo, v cerkvi pa da jih je po malem slišati.

Da so tukajšnji pevci s takim ravnanjem močno ino pravično razžaljeni, ni čudno. Kdor one dopise bere, sodi, da Kobaridski pevci so zares pivci, kakor jih dopisnik v tržaškem listu tudi imenuje. Organistu daje grd neopravičen pridevek. Kdo vidi tukajšnjega organista kedaj, ino če kdaj, kolikokrat v gostilni? ino pevci: ali niso celi teden pri svojem delu? da se morda kako nedeljo snidejo — verjamem.

Kaj zahteva „Sočin“ dopisnik od tukajšnjih pevcov? Pri prvi maši, pravi, včasih en sam potiska; lepa beseda. Ako en sam potiska, ne potisne veliko, pa tudi treba ni; zadosti, da kako znano pesem začne ino na to poje vse ljudstvo; v Kobaridu poje vsa cerkev.

Tukajšnji pevci — govorim o cerkvenih — pojejo brezplačno. Malenkost, ki se jim da konec leta, se ne more imenovati plača. Poreče kdo: tudi drugi so pripravljani peti brezplačno. Res, na prvi poziv bi se oglasilo več 18-20 letnih mladeničev; ti bi se petja učili, ino ko bi se nekoliko izurili, kaj potem? šli bi v vojaštvo, k železnici ali drugam; naši pevci pa so gospodarji ino rokodelci, ki stalno v Kobaridu prebivajo.

Pa njih petje? Mnogo ptujcev sem slišal, ki so ga hvalili. Dopisniku ne dopade, tudi meni ne dopade vselej; vender kdor hoče zboljšati tukajšnje petje, mora zučeti v Kobaridu, ne v Gorici. Ako se pevci po časnikih grdiho, se petje ne zboljša, ampak razpor bo rasel.

„Rane je treba odkriti,“ nči dopisnik; resnično, vender varuje naj se tega posla roka, ako ni spretna, previdna ino vajena, drugače se rana razširi ino poveča. Ranocelnik naj ima pripravljena vezila ino zdravila, drugače bo pri odkrivanji ran bolniku trpljenje vikšal ino ne bo nič koristil.

Dopisnik, katerega blago srce poznam — menim namreč, da se o njegovi osebi ne motim — ni pomislil žalostnih nasledkov dopisa. Ti so prav žalostni; molčim o njih, samo eno omenim: Ranocelnik predragi! ljudje tukaj nedolžnega sumičijo, žalijo ino kolnejo. Kaj k temu morala? kako bereš?

Jekše. „Podpisana spričujeta, da tukajšnji cerkveni pevci so spoštovanja vredni, pravni možje — glede njih pevske vednosti ino pridnosti je vsakemu prosto naznaniti ključarstvu svoje nasvete ino pritožbe.“

V Kobaridu, 1. decembra 1885. Medved, župan. A. Jekše, dekan.

Politični pregled.

Politiška delavnost takraj Litave tiči sedaj v deželni zborih in njihovih odsekih. Če tudi ni vlada do sedaj nobenemu zboru predložila posebnih postavnih načrtov, vender nekaterim zborom ostaja v obravnavo in izvršitev domačih zadev v izobilje, če hočejo ž njimi biti gotovi do božičnih praznikov. Le gališkemu zboru hoče vlada podaljšati zasedanje do 20. januarja, ker so se Poljaki redoma pritoževali, da v prekratkih zborovih sesijah ne morejo spraviti v red letnih domačih zadev. Predaleč bi zašli ino tudi omenjeni prostor bi nam ne dopuščal, ko bi hoteli tu navesti posamezne točke, ki pridejo na vrsto v raznih zborih.

Ker imamo obširnejše poročilo o sejah domačega zbora goriškega na drugem mestu, naj omenimo iz obravnav družih zborov naj imenitnejše stvari. V Kranjskem zboru je napovedal posl. Klun samostojni predlog o premembi deželne volilne reda. V štajerskem zboru je utemeljeval slov. poslanec Jerman predlog, naj se izda deželna postava, po kateri se bode zahtevalo pri sklepanji ženitve dovoljenje političnega oblastva. Posl. g. Einspieler je v dež. zboru koroškem predložil mnogo peticij slovenskih občin, da bi se jim deželni zakonik ino izkaz o deželnozbornskih sklepih pošiljal tudi v slovenskem jeziku. V češkem zboru proužroči pa zopet mnogo besedičenja uže lansko leto stavljeni, ne še obravnavani predlog grofa Clam-a, po katerem bi moral biti na vsakej srednji šoli drugi deželni jezik obligaten predmet. Temu predlogu bodo se Nemci na vse kriplje protivili, ker Nemcu mora uže po naravi samo se znanjem nemškega jezika biti pot odprta v vse dežele in urade.

Na Ogerskem so obhajali ta teden neko izredno, pa prisiljeno slovesnost; deset let je namreč preteklo, od kar je Tisza ministerski predsednik. Dostojanstveniki madjarski vseh vrst zbirali so se in čestitali svojemu pokrovitelju, naglašali njegovo delavnost in moč; javljne bili so o tej priliki enakih misli drugi pod ogersko krono bivajoči narodi, pa tudi od Tisze nezavisni Madjari.

Kakor je bilo pri sedanjih razmerah pričakovati, sprejel je dež. zbor hrvaški predloženi načrt o preosnovi uprave; niti razlogi srednje niti ugovori pravne stranke niso zamogli omajati vladi poslušne stranke, katera je z odločno večino ovrgla vse stavljenе premembe.

V nemškem drž. zboru so hoteli Poljaki Bismarka interpelovati zaradi izganjanja Poljakov, a Bismark jim je prečital pred interpelacijo cesarsko pismo, v katerem cesar zatrjuje, da je one ukaze proti Poljakom izdal kot pruski kralj in ne kot nemški cesar, zato drž. zboru zastopajočemu nemške dežele odreka pravico staviti enako interpelacijo.

V angleški parlament je do zdaj voljenih 176 liberalcev, 158 konservativcev ino kakih 30 Ircev; po dosedanjem izidu soditi ne zadobi nobena glavna stranka znatne večine.

Na Španjskem je kraljica vdova, Kristina, ki je avstrijska princesinja, prevzela vladarstvo in uže prisegla na ustavo. Staro ministerstvo je odstopilo in novo je sestavil liberalni Sagasta; miru do sedaj nišo še kalili niti republikanci niti Karlisti; vender je dalo ministerstvo vojno podvojiti, da skrbi za javni red, ino po nekaterih mestih je iz previdnosti oklicalo obsedni stan.

Domače in razne vesti.

P. n. gospode naročnike spominjamo, da z današnjo številko smo nastopili zadnji mesec tekočega leta in da nam bo treba zaostale račune poravnati na vse strani. Zato prosimo one gospode, ki so še na dolgu, naj pohitijo z uplačevanjem, da ne bomo imeli nikakih situacij. Ob enem se priporočamo, naj nam gg. naročniki, ki redno plačujejo, ostanojo zvesti in naj nam še katerega novega naročnika pridobijo, da bomo mogli vsem zahtevam ustrezati.

Slov. bralno ino podporno društvo v Gorici bo imelo 20. decembra ob 2 urah popoldne v pritlični dvorani Marzinjeve gostilne svoj letošnji o b ž n i z b o r. Društveni odbor potrdil je v seji 3. t. m. račun za 1885 ino proračun za l. 1886, ki so razpostavila vsled dotične določbe v društvenih pravilih skoz 14 dnij v društvenih prostorih udom na razgled. Vse prihodnje nedelje ino praznike do občnega zbora bo društveni denarničar ob navadni uri v društvenih prostorih, kjer bo vsakemu odgovarjal, kdor bi želel kako pojasnilo gledé svojih vplačil ali prejetih podpor. Društveniki, ki bi radi o čem kaj poprašali, naj se poslužijo te prilike. Po občnem zboru bo prosta domača zabava.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Gorici ni še potrjena, ker navzočnost ljubljanskega pooblaščenca pri dotičnem zboru ne zadostuje, da bi se smatral začasni predsednik kot pooblaščen v svrhu, da bi se podružnica ustanovila, ino ker so bila pridjana pravila glavnega društva le v enem namesto v 5 iztisih. Treba bo torej pravila zopet vložiti ino zadostiti omenjenim zahtevam.

Grof Coronini, deželni glavar goriški, pokazal je že brez števila krat ino kaže nepretrgoma se svojim delovanjem (omenjamo le prelepi govor v državnem zboru meseca oktobra), da je vnet za blaginjo Avstrije ino posebe naše male deželice. To svojo vnetost pokazal je očitvidno zdaj, ko je došel razglas, da bi moral biti vojaški nabori le tam, kjer so glavarstva, ne pa tudi tam, kjer so okrajne sodnije, kakor je bilo do sedaj v navadi. Izvedeli smo, da na ta razglas je grof Coronini brzo sestavil peticijo ali prošnjo do visoke c. k. vlade, naj bi se vojski tudi dalje nabirali tam, kjer imajo okrajne sodnije svoj sedež. To je ona peticija, o kateri je poročal Gasser v zadnji seji deželnega zbora, katera je bila zboru predložena v imenu odbora, a sestavljena po samem deželnem glavarju.

Božično drevo priredi se o Božiči v tukajšnjem slovenskem otroškem vrtu za otroke iz vrta ino iz dekliske šole vkup. Nađejamo se, da s tem se napravni otrokom veliko veselje ino da bodo s tem zadovoljni tudi roditelji otrok ter prijatelji ino podpiratelji teh človekoljubih zavodov, katerim bo prost ustoj k

lepi kršanski slavnosti. Ker bo za drevo in darove nekoliko stroškov, priporočamo rojakom ki morejo, naj bi v ta namen blagovoljno kaj darovali, bodisi v denaru, bodisi v blagu (darove za otroke). Vsakovrstni darovi sprejemajo se v imenovanih zavodih, pri uredništvu „Soče“ in pri čitalničnem čuvaju, kjer naj vsak darovatelj blagovolji naznaniti ali oddati svoj dar.

Študentovska kuhinja družbe sv. Vincencija. Darovali so p. n. prečestiti g. g. N. N. 2 gl.; Blaž Gerča iz Čepovana 2 gl.; Ivan. Jarec iz Gor. Tribuše 2 gl.; Ud izpraševalne komisije za ljudske šole monsigr. J. M. 2 gl.; Mons. Gab. 2 gl. za oktober in november; Mth. VI. 2-4: 1 gl.; vodja Ž. 1 gl. za nov. in december. Ant. Gregorčič v Št. Frjanu 2 gl.

S 15. novembrom je v hiši št. 8 v nunskih ulicah tudi dijaški konvikt, v katerem je 12 študentov v hrani, nadzorstvu in stanovanji. V imenovano hišo so se ob enem preselile oč. sestre sv. Križa. Študentovsko kuhinjo obiskuje sedaj 34 dijakov. Vsi prečestiti gg. človekoljubje, katerim je odbor po dopisnicah prošnjo svojo polagal, se preuljudno prosijo, da podpirajo po mogočnosti ovo prekorigino in potrebno ustanovo. Ob enem se proglasi, da se blagi darovi za „študentovsko kuhinjo“ sprejemajo pri uredništvu „Soče“ in se tudi lahko oddajo pri slugi „Čitalnice“ in v „Vincencišča“, nunske ulice št. 8.

Vsi p. n. gg. dobrotniki in udje Vincencije družbe se uljudno vabijo, da se udeležijo blagoslovljenja „Vincencišča“, ki se bode veršilo v ponedeljek 7. dec. ob 11. uri dopoldne.

Za odbor: J. pl. Kleinmayr.

Rodoljubi v Aleksandriji spomnili so se domačega otroškega vrta in dekliške šole ter so poslali v Gorico 20 gl. z namenom, da se razdelijo med omenjena zavoda. Daleč od doma in ločeni od nas po širnem morju, niso pozabili svojih rojakov, ki se prizadevajo po svoji moči, da bi povzdignili narod s tem, da podpirajo posamezno njegove ude, posebno nedolžno dečo. Stotero naj Bog povrne blagim rodoljubom, ki se v dejanji zanimajo za naše težavno stanje; naj jim dá svoj blagoslov v tuji deželi, v daljnem Egiptu, ter naj jih o svojem času srečne in zdrave dovede v domovino, katero so zapustili, kjer naj bi našli vidne uspehe svoje domoljubne požrtvalnosti. Rojaki! rodoljubi v Aleksandriji naj nam bodo v izgled, v posnemo. Narod, ki ima med svojci take moze, take domoljube, sme zaupljivo zreti v prihodnost; njegova zvezda uže ustaja, je že ustala, in nikdar več ne zaide. Slava in zahvala aleksandrijskim rodoljubom ter najsrčnejši pozdrav iz skupne domovine čez širno morje.

Goriška zastavljavnica in hranilnica, ustanovljena po grofu Tiurnu, razveseli svoje prijatelje, ako pojde vse po sreči, za božične praznike ali vsaj za novo leto 1886 z računom za prestopno leto 1884. Ako se pa kaj pohabi, bodo morali čakati še dalje, kajti prvih 14 dni v novem letu, ako se ne motimo, je namenjenih sklepu računa za 1885. Ne bi bili mislili, da eden dan prestopnega leta more račune tako dolgo zakasnuti. Morda bi bolje kazalo, da bi leto 1884 izpustili in po novem letu kmalu izdali račun za 1885, ali pa tudi-oba vkup. S tem bi se prihranilo nekoliko dela, ki je tako zamudno.

Interpelacija, katero smo prinesli danes, je sicer dolga in na videz suhoparna, vendar za one, katerim je kedaj plačevati komisijske stroške, je velike važnosti, ker izvejo iz nje, kako bi se morali omenjeni stroški računati in kako se v resnici računijo. Na podatke v interpelaciji navedene se lahko vsakdo sklicuje, kdor meni, da mu račun ni pravilno narejen, dokler visoka c. k. vlada ne premeni katerega ukaza. Iz tega razloga priporočamo svojim naročnikom, naj interpelacijo pazljivo preberejo.

Z onkraj meje došel je mišjedlaki mladič, zapustivši deželo, v kateri se med in mleko cedita, po kateri irredentaši od nekada zdihujejo in javkajo, ter si je izprosil in izmoledeval pri goriškem trgovci, ki trguje večinom le s Slovenci, mesto štacunskega prodajalca. Pred nekaterimi dnevi pride slovenski kmet in zahteva poldrugi kilo nekega blaga: prodajalec dá mu le pol kila. Kmet opomni, da ni prav; prodajalec se pa začne jeziti, skočiti proti kmetu ter ga potiane nekoliko nazaj. Kmet je žugal s policijo; mi pa svetujemo lastniku štacune, naj pošlje razsajalca v blaženo Italijo, ako hoče mir imeti, ako neče zgubiti slovenskih odjemnikov, kajti to nikakor ni ni spodobno ni dostojno. Človek, ki je to pripovedoval, pravi, da je bilo ob enem času več ljudij v štacuni, ki so se čudili takemu postopanju.

Na pomoč! Z bojišča na balkanskem potočku je tudi do nas prodril klic, naj prihitimo na pomoč premnogim ranjencem, kateri zelo pogrešajo najpotrebnejših bolnišničnih priprav. — V polnem zupanji v plemenito človekoljubje, do zdaj sijajno dokazano pri vsaki priložnosti, obrača se podpisano društvo z nujno prošnjo do svojih rojakov, naj z darovi v denarju, obvezah ali za to sposobnem blagu (bombaževini, domačem platnu itd.) blagovoljno pomagajo, da bo moglo društvo kaj storiti v polajšanje neizmerne bede. — Gospod Ruggero Karner, lekarničar v

Gorici (Piazza grande), se je prijazno priponudil, da bo sprejmal visokodušne darove. — Društvo bo vestno spolnovalo želje darovateljev, kateri bi hoteli kaj odmeniti v korist ene ali druge bojujočih se strank. V Gorici 28. novembra 1885.

Ravnateljstvo patrijotičnega podpornega društva gospa.

Iz Št. Frjana 25. novembra 1885. — X. izkaz radodarnih doneskov za društveno zastavo. Miha Mužina 1 gl.; Jožef Škorjanec iz Trojišča 1 gl.; Jožef Klinšek Ip. 1 gl. 50 kr.; Janez Maraž krčmar 1 gl.; Ana Vogrič 2 gl.; skupej 6 gl. 50 kr.; s prejšnjimi 102 gl. 30 kr. skupej 108 gl. 80 kr. Za trak omenjeni zastavi so darovala dekleta Juretič Franciška 2 gl.; Amalija Vogrič 2 gl.; Terezina Vogrič 1 gl.; skupej 5 gl.; s prejšnjimi 31 gl. 20 kr. skup 39 gl. 20 kr. Prelepa hvala vsem darovateljem in darovateljicam. Ob enem se priporoča za daljne darove odbor.

Iz Koborida, dohajajo nam čudna poročila. Uže dalje časa je od tega, odkar so se nam nazniali posamezni dogodki ali poedine poteze iz ondašnjega družbinega življenja. Menili smo, da to so začasne prikazni, ki trpijo nokaj časa in zginejo potem brez sledu ko jutranja megla. Ali zadnja poročila kažejo nam, da napetost med domačimi krogi je doseгла svoj vrhunec in da se pojavlja v dogodkih, kateri obžaluje vsak Koboridec, ki je ponosen na svoj kraj. Na čast, s katero se je izgovarjalo ime koboridskega trga. Iz vsega je razvidno, da lepa sloga in draga strpnost sti splavali po Soči, koboridski in goriški, ter da išče notranja strast in nevolja netila v izrazih in glasih, ki niso v čast njemu, ki jih rabi. Ne vemo, ali je na eni strani toliko ponosa in tako malo previdne modrosti, da ne more druge strani poblaševati z vzvišenimi nazori in s tem primerno zunanjo oliko, ali pa je na drugi strani toliko ljubezni do svojih in drugih razvad in tako malo hrepenenja po napredku, da prizadevanje prvih krogov ne kaže uspeha tako hitro in v taki meri, kakor bi bilo želeti. Ker ni učinka brez uzroka, moramo reči, da tudi neprijetne prikazni v Koboridu morajo imeti svoj vir, ki je domačinom bolje znan nego nam.

Opominjamo vrole Koboridce prav resno, naj se spominjajo nekdanjih časov, ko so sloveli po vsi goriški strani goriške dežele in še dalje, kakor je „Soča“, ni davno tega, opisovala v našem svojem listku. Lepoga imena, ki so je Koborido imeli pri domačih in pri tujcih, ne smejo zaigrati in zapraviti po nobeni ceni. Kdor bi to uzročeval ali k tomu pomagal, ni vreden, da se pršteva koboridskim poštenim tržanom. Drugi kraji so lahko izgovarjajo, da niso sami krivi svojih razmer, da so jim tujci popačili kraj. V Koboridu to ne velja; ako bo Koborid pešal, pošal bo po svoji krivdi, po svojih sinovih, ki više cenijo svojo občuljivost, strast, nevoljo nego mir, strpnost, spravo. Oni, ki se ponašajo z večjo omiko in večjo znanostjo, naj se pokažejo tudi bolj modri in prizanesljivi; oni pa, ki niso imeli prilike, da bi se čez neko mero speli, naj se odlikujejo v pohlevnosti, poslušnosti, poudeljivosti, da bodo mogli z razlogi podpirati svojo stvar, ne pa z razsajanjem, upitjem, kletvino. Naj bodo dosedanja poročila v tej zadevi podobna hudi uri, ki ne bo prepreže z oblaki, da gromi in treska, ki pa tudi stori, da potem solnce toliko prijaznejšo posije, ker se zrak očisti in je prost neprijetnega duha in škodljivih tvarin. Tako naj bi tudi med vrole Koboridce posijalo solnce miru in spravo, da bi bili še dalje, kakor prej, vsi okolici v izgled omikanega, mirnega ljudstva.

Dolgi prsti prikazujejo se tudi v Gorici, pa tako, da jih ni videti, kadar bi bilo treba. Sinoči odnesel je neki dolgoprstnik nekemu kmetu, ki staneje v predzadnji hiši na levi, predno se pride od kapucinov do deželne kmetijske šole slovensko, blaga za kakih 100 gl. vrednosti, namreč: gospodarju nove hlače, sinu popolno obleko, gospodnji svileno krilo, ki je vredno 40 gl., in žepno uro. Med tom ko je bila družina ob 7 1/2 pri večerji, je lupež izvršil svoje nepošteno dejanje. Kdor bi pripomogel, da bi se ukradene reči dobile, prejel bi primerno plačilo.

Policijsko. — Ubog kmet iz Št. Andreža a naznanil je tukajšnji policiji, da je zgubil v ponedeljek, na dan sv. Andreja, blizu 200 gl. Kdor jih je našel, naj jih prinese v policijski urad (v glavarstvenem poslopji, na Travniku h. št. 27), kjer dobi lepe obresti. — Bližajo se božični prazniki in gospodje tatovi bi si tudi radi kaj dobrega privoščili. V ta namen obiskujejo hiše, v katerih slutijo denar, obleko ali kuretnino. Kdor noče biti okraden, naj svoj dom dobro zapira, ali še bolje: naj ga ne pusti nikoli brez varuha. — Policijski agenti prišli so 1. dec. postopača, pri katerem so našli lepo uro o cilindroco. Kdor misli, da bi imel pravico do zje (kajti postopačeva ni), naj se oglasi v policijskem uradu v Gorici. — Zgubilo se se nekatere mošnje z denarom in drugimi vrednostnimi reči, kakor tudi dragocena igla naprsnica. Kdor je našel katero toh rečij, prinese naj jo k policiji, kjer so se oglasili oni, ki so jih zgubili.

S tremi krajezarji na dan doseže se lahko popolno čiščenje telesa in se odvrne mnogo boleznij, ki prihajajo od nepravilnosti v hrani ali prebavljanji (zagačenje, bolečine v želodci, na jetrah, na žolci, zlata žila, če krv sili v glavo, če ne diši jesti itd.). Menimo rabo **lekarja R. Brandta švicarskih kroglice**, ki se dobivajo škatlja po 70 kr. v lekarnah. Paziti je treba na to, ali ima vsaka škatlja kot znamenje bel križ na rudečem dnu in podpis R. Brandta.

Podpisani se počesuje naznaniti p. n. občinstvu, da je založil svojo štacuno z bogato izbiro igrač, galantarij, rečij za darove, svečice, svečnikov, potreščin za božično drevo, kakor tudi z veliko množino voščilnih listov za božične praznike in za novo leto.

Jožef Culot
v Raštelji.

Ne sme se pogrešati.
Same za 20 krajezarjev.
Papirnica M. COPPAG v Gorici.
Semeniške ulice 12. — Raštelj 20.

15 pol pisemskega papirja v 8.i dobre-ga, črtanega — 15 zavitkov angleške oblike — knjižica v 8.i črtana — 1 kos španskega voska angleške oblike — 1 peresno držalo lično — 1 svinčnik osemogelnj s cedrovine — 6 različnih peres — 1 list pivnega papirja rudeč.

CVET ZOPER TRGANJE
po dr. Maliči

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter ravnatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine po polnem trganju, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliči“ z zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Zahvala.

Schubart. Gospodu pl. Trnkóczy-ju, lekarju v Ljubljani. Moja mati so na protinjske bolezni na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezni čedalje huša prihajala in užo več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinjski cvet po 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res imel je čudovit vspeh, da so se po kratki rabi oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam torej dr. Maličev protinjski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v enakaj bolezni priporočam, Vašoj blagodarnosti pa izrokom najpriserčnejšo zahvalo z vsem spoštovanjem udani.

Franz Jug, posestnik v Šmarji pri Celju. **Planinski zeliščni sirup kranjski**, izboren zoper kašel, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolezine; 1 steklenica 50 kr. Koristnejši nego vsi v trgovinah se nabavajoči soki in širopi.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv. ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se užo tisučkrat sijajno osvedočilo pri zabasani človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skladenem želodci, jetrih in obstajni bolezni; v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gold. 5 kr. Manje od enega zavojja se s pošto ne raspošila.

Naročila se izvršé: najhitreje s poštnim povzetjem in Adresa je:
Lekarna TRNKÓCZY-ja na Mostnom trgu v Ljubljani.

Čudovite kapljice
Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejnica pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovratnišo žledčeno bolesto. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemorojde, pro i bolezni na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadežnostih, zoper beli tok, bojast, zoper bitje area tor čistijo pokvarjeno kri. One ne prežnjejo samo omenjenih bolezni, ampak nas obrvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; z naročilo in pošiljate pa edino v lekar-nici Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekar-ni C. Zanetti in G. E. Rovis in v lekar-ni Alla Madonna v Kormoran.

Ena steklenica stane 80 stotoc.

Anton Potatzky

priloga svojo bogato zalogo
igrač in galantarij
posebno primernih za božične darove
— po prav nizki ceni.

Slovinci! Pozor!

Nov, izorno ilustrovan šalji v in satirak list

„ROGAČ“

pridel bože z novim letom izhajati po dvakrat na mesec in sicer 1. in 15 dan na celi polji (osem strani) velike četverke.

Naročnina 3 gl. za celo leto, 1 gl. 50 kr. za polu leta in 80 kr. za četrt leta blagoviti naj se pošiljati

upravištvu „ROGAČA“
v Ljubljani na Kongresnem trgu, v R. Kirbishevi hiši.

Same novosti!

Papirnica M. COPPAG

(prej SEITZ)

Semeniška ulica 12, v Gorici Raitelj 20.

priloga svojo zalogo vseh rečij, ki so v zvezi s papirnico, za urade, in šole in zasebnike; veliko zbirko knjičnanega pismenskega papirja v škatljah in zavojih (mapah), dopisniških listov, voščilnih listkov za vse potrebe.

Darovi za božične praznike, za novo leto in za godove kakor: albumi, okvirji, mošnjice, listnice male in velike in brez števila drugih rečij in knjičev.

Zmirom polna zaloga trgovskih knjig, prepisnih knjig in prepisnih strojev.

Prav nizke cene.

EQUITABLE

zavarovalna družba za življenje,
ustanovljena leta 1859.

Skupna glavnicna konec leta 1884 145.404.813 gl.
Razdelilo se zavarovancem leta 1884 8.041.979 „
Stanje zavarovanj konec leta 1884 83.688 polie.
Za znesek 773.522.928 gl.

V poročitvo avstrijskim zavarovancem položenih je pri dunajski banki „Union“ 196.000 gl. v avstrijskih državnih dolžnih pismih z obrestni 5%.

Vse police „Equitable“-ove so po treh letih nepreklicljive, to je: ko preteče ta obrok, „Equitable“ plača zavarovano vsoto tudi tedaj, če kdo umrje v dvojni, po samomoru ali vsled postarne obsojbe ali če kateri podatki v oglašju se pokažejo neresnični. „Equitable“ ne zahteva nikakih spričevanj in plača nemudoma ko je potrjena smrt. Ves dobiček pripada zavarovancem (leta 1884 bilo je razdeljenih 8.041.979 gl.) in na navadne police plača se v gotovini uže po drugem vplačilu premija (vsakoletnega doneska na račun zavarovalnega lista ali police) pri policah, desmrtne rente ali polovične desmrtne rente (prihodkov) se pa nakupijo in se izplača konec zavarovane dobe.

Vzgleđ v pojašnjenje načrta polovične desmrtne rente. Za zavaravne po tej lestvici v znesku 20.000 gl., sklenjeno v 43. letu, iznaša na podlagi pogojev, veljavnih pri načrtu za polovične desmrtne rente, za dobo 15 let vsakoletni premij (vplačilo) 983 gl. 80 kr.; v 15 letih tedaj 14.757 gl.

Po raznih računih iznašala bi vsota zavarovanca pri zalozu polovične desmrtne rente po preteklih 15 letih blizu 7.890 gl., katero zavarovanec lahko obrne po eni štirih potij, navedenih v uvodu, namreč:

1. proda svojo polico z dobički in pravicami družbi, in v tem slučaju bi dobil najbrže okoli 19.180 gl., s katerimi se uničijo njegove pravice do družbe;
2. ali pa dobi zavarovaneec namesto svoje izvirne police drugo, ki je že popolnoma vplačana, ki zapade ob smrti in ki dosega blizu vsoto 34.000 gl.;
3. ali pa se odpove svojim koristim (dobičkom), polica zapade ob smrti za 26.000 gl. in družba mu plačuje do smrti rento v znesku blizu 818 gl. na leto;
4. ali pa zavarovaneec dobi v gotovini nakupitveni dobiček okoli 7.890 gl. in za polico se plača ob njegovi smrti 20.000 goldinarjev.

Nadaljna pojašnjenja daje R. M. VERVEGA, menjalec v ulici mestnega vrta (Via Giardino), h. št. 5, ki je zastopnik za Gorico in deželo.

Konkurenca sleparstvu s konjskimi plahtami!

Uže 87 let obstoječa
c. k. deželno privilegirana

tovarna za plahte in koce
prej Liechtenauer-jeve udove & sinov
razpošilja po svoji dunajski zalozgi

KONJSKE PLAhte

190 cm. dolge, 130 cm.

široke, neraztrgljive, s tem-
nim duom in živimi obroki,
ena po

1 gl. 60 kr.

z zabojem vred.

Kdor vzame najmanj 10 plaht, dobi eno po vrhu ali pa 10%, popusta na ceni. Samo radi ogromnega izdelovanja in prevelike prodaje nam je mogoče da dajemo te konjske plahte v tej nenavadni velikosti in tako izvrstno robo po tako nizki ceni. Na stotine zahvalnih pisem si lahko vsakdo ogleda.

Razpošilja se proti povzetju. Kar ne pristojna, vzame se nazaj brez težav.

Napis naj se natančno naredi:
Pferde-Decken-Fabriks-Haupt-Niederlage,
Wien, I. Rothenthurmstrasse 14.

SV 111110!

Svarimo vsakterega, naj ne kupuje blaga od takih firm, ki se bojijo javno podpisati svoje ime in ki posnemajo, ne da bi smeli, naše oznanilo. !!Previdnost potrebna!!

Razpustno mijo,

iznašel in je osebno pripravila

Franc Pichler, c. k. višji živinski zdravnik v avstrijsko-ogovrtki vojni,

ozdravi vsako zunanjo hibo in kožno bolezen pri vseh domačih živalih, odstrani vsak pogrešek, ki je nasproten lepoti ali rabi pri konjih, ozdravi navadno vsako hromost, naj bo nova ali stara, in je korenito zdravilo posebno pri boleznih v žlezah in v nogah, posebno pri vnetij kit in kadar gloda sedlo ali oprava.

Razpustno mijo (Resolvirsee) dobilo je ope-
tovano častna spričevala in zahvalna pisma radi
svojih izvrstnih lastnostij in naglega zdravljenja od
kmetijskih družtev, živinskih zdravnikov in mnogih po-
sestnikov.

1 kos rasp. mija od 50 gramov za 10 bolnih konj 1 gl. 20 kr.
" " " " 120 " " 25 " " 2 " 40 "
Vsakemu kosu rasp. mija pridejan je poduk o njegovi
rabi v deželnem jeziku.

Glavni razprodaj za vse dele sveta ima: Wa-
silewski & Pilaski v Varšavi.

Glavno zalogo za Gorico ima
J. Cristofoletti, lekar in dvorni
zalagatelj; dalje se dobi va v Go-
rici pri A. pl. Gironcollu, lekarji,
pri mnogih drugih lekarjih in v
drogerijah.

Da se zaprečijo po-
snetki, ima vsaka škatlja razpustnega mija zra-
ven stoječo, postavno zavarovano marko in naš
podpis. Wasilewski & Pilaski. Varšava.

Antirrhéumon, najboljšo zdravilo proti prehlaje-
nju in če boljjo kosti, proti hromoti delavnih ču-
tnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v
glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Pastile santoniuske; (kolesca zoper glisto, iz-
kušeno zdravilo zoper gliste, škatljica 10 kr., 100 ko-
ščekov 50 kr., 1000 koščekov 4 gl., 2010 koščekov 6 gl.

Salicilne pastile proti prehlajenju, naj-
boljši pripomoček proti davici (difteritis), pljučnim, prsnim
in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost; škat-
ljica 20 kr.

Zeliščni prsni sirop. Ta iz zdravilnih zelišč
izdelani sirop se rabi z najboljšim uspehom proti vsem
prsničnim in pljučnim boleznim, zasliženju, kašlju, hripa-
vosti, dušljivemu kašlju itd. Odraščeni naj vzamejo 3
do 4 žlice vsak dan, otroci pa toliko žlic. Steklenica
36 kr.

Tu navedena, kakor vsa
druga zdravila se
zmiraj sveža dobé
v lekarni
G. Piccoli-ja
„Pri Angelu“
v Ljubljani,
na Dunajski cesti,
kjer se naročila takoj po pošti proti povzetju izvršujejo.

Osrednja zaloga volnenih rob doktorja J. Jägerja,

namreč: srajc, svitice, jopičev za gospode in
gospe, popolnih oblek za
otroke, pasov okolo života,
garkih ob z ob kolenih, go-
mašev. nogovic posebno pri-
pravnih proti ozebkom, ro-
kovic telovnikov z rokavi
za gospode. Prodaja na de-
bela in na drobno

Ignac Steiner
v Gorici.

št. 301 Op.

Oznanilo.

Zarad sklepanja računov za leto 1885 bode
hranilnica od 2. do vtešvi 16. januarja 1886 zaprta.
Opravila glodé zastav pri zastavljavnici se
bodo vršila omenjene dni kakor po navadi.

Od ravnateljstva zastavljavnice in z njo združene
hranilnice

v Gorici, dne 10. decembra 1886.

Ravnatelj D. LOVISONI.

CVET ZOPER TRGANJE

po dr. Maliči

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin tor
ravnatizem, trganje po udih, bolečine v
križi ter živih, oteklino, otrpnele ude in ki-
te itd., malo časa čo se rabi, pa mine po polnem
trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se
samo „cvet zoper trganje po dr. Maliči“ z
zraven stoječim znamenjem; I steklenica 50 kr.

Zahvala.

Schnymark. Gospodu pl. Trnkóczy-Ju, lekarju v Ljubljani.
Moja mati so na protinske boleznai na nogi silno
trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko jo pa
bolezen čedalje hujša prihajala in uže več dnij niso mogli
stopti na nogo, spominu se na Vaš dr. Maličev protinski
cvet po 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res imel je
čudovit vspeh, ča so se po kratki rabi oprostili mučnih
bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam torej dr.
Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsi-
kemu bolniku v jedneke boleznai prilozam. Vašoj blago-
rodnosti pa izrekam najprisrčnejšo zahvalo v vsem spošto-
vanjem udani

Franc Jug, posestnik v Šmarji pri Celji.

Planinski zeliščni sirup kranjski,
izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsno in pljučno
bolečine; I steklenica 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovinah
se nahajajoči soki in širopi.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv.,
ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se
uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasujanji človeškega telesa,
glavobolu, otrpnenih udih, skatenom želodci, jetrnih in obstajni
boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1
gold. 5 kr. Manje od onoga zavoja se s pošto ne razpošila.

Naročila se izvrše: najhitreje s poštnim
povzetjem in Adresa je:

Lekarna TRNKÓCZY-ja na Mestnem trgu v Ljubljani.

EDINO

v največji krojačnici za možke

IGNACIJA STEINER-JE

V GORICI

nahajajo se izgotovljene v neizmerno izbero
ZA ZIMSKI ČAS

povrhne suknje za možke podoblečene
z volno . . . . . po gl. 10 do 10
popolna obleka za možke, lično delo po gl. 10 do 30
hlače za možke, nov kraj . . . po gl. 3 do 10
Mentschikoff za možke . . . po gl. 14 do 26

halje Nordpol (severni tečaj) neizmer-
nega trpeža . . . . . po gl. 10 do 12
Popolna obleka za dečke in otroke, za sobo,
plašci za dež nepremočljivi, čevlji za lov, vrhu tega

BOGATA ZALOGA

plaščev watherproff, dolman, sacco za gospe — za
to blago odprt se je v večjo složnost gospodov
odjemnikov poseben oddelek v posebnem, lo-
čenem prostoru blizu prodajalnice.

watherproff in povrhne suknje za otroke od 2 let in več.

Blago vsake vrste za delo po meri, cene prav
nizke, delo lično, stvari, ki ne dopadajo, se zmenijo
brez težave.

Edina zaloga srajc, jop, izvirnih svitice z
volne iz imenitne tovarne v Stockolmu pod odgovor-
nostjo prof. dr. Jägerja.